

ՀԱՆԴԷՍ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ԱՌ ՏԻԿՆԱՅՍ

ՈՂՈՐՄՈՒԹԻՒՆ

Գոհարս 'ի թագն ունի արքայն, ով տիկին,
 Եւ սարդենեաց հիւսըս՝ դիւցազն ի ճակատ.
 Աստղըն ճաճանչս ի կապուտակ եթերին,
 Եւ Սերովբէն՝ յանհունութեան անդ պալատ՝
 Լոյս ու սպիտակ թևեր, որ վառ վառ թըրթռան
 Երբ նըւագէ ի զմայման:

Բայց քո ճակտիդ վըրայ զամեն այն բարիս
 Թագաւորաց ու աստեղ շողալ տեսնեմ ես,
 Եւ դիւցազունք՝ ոտքիդ սըփռեն ըզդափնիս.
 Հրեշտակապետն իսկ անձկանօք նայի քեզ.
 Զի ձիւք մ'ունիս, կին դու, ուսկից զուրկ է ան,

Արցունք ունիս գըթութեան:
 Եւ այս երկրիս վրայ ուր ամենքն ըսպառնան
 Փայլակն յամպոց և յանդնդոց խուռն ըստուեր,
 Եւ փոթորիկն որոտագոչ յովկէան,
 Եւ մահ և ախտք և ցաւք և վիշտք և կըքեր,
 Ըզքեզ դըրաւ Աստուած՝ ժըպիտ Լ'անհուն լոյս,

Լալով սրբել զարտասուս:
 Քեզ թագաւորն իր փառաց մէջ կարօտի.
 Եւ մուրացիկն 'ի ծըւէնս իւր մըտախոհ.
 Ըզքեզ խնդրէ մըցանայաղթ պատանի,
 Ու արիւնազանգ ինկած դիւցազն անդ ի հող.
 Ոմանց համբոյրդ, այլոց քո կաթ Լ'արցունքներ,
 Բայց ամենուն պիտի սէր:

Թէ խրոխտ ասպետն ըսպառազէն յասպարէզ
 Թեթև փետուր 'ի գլխանոցն հողմածուփ՝
 Խնդրէ քեզմէ նայուածք միայն սըրտակէզ,
 Քնար զուսով կ'երթայ լուսնին 'ի լոյս սուրբ
 Քերթողն, արծուի նետալար, կին՝ յերեսիդ
 Տեսնեն հրեշտակ ծաղկափթիթ:

Երբ կը սթափիս ի քո սիրուն անըրջոց՝
 Ուր սիրելոյդ հետ չըջիր թև 'ի թև,
 Ընդ հովանեաւ վարսադիտակ խիտ ծառոց,
 Կամ զաւակացդ ըզհոյլ տեսնես զուարթագէմ
 Անուշ անուշ խնտալ քեզի և կայտառ
 Զքօսնուլ ի դաշտըս դալար.

Կամ թէ սպիտակ ճակատդ անմեղ յեղակարծ
վըշտաց քողովըն համակուի սևաթոյր,
Եւ կամ թեւեր քո լուսեղէն, մըթընցած
Բըծաւորուն երկրիս տղմէն սևասփիւռ,
Թէ և ջընջին, այլ քանզի տիղմ է չորս դին

Եւ ոտքդ ըստէպ անդ խըրին:

Ողորմէ կին, և թող տընանկն աղօթէ.
Անով անուրջքդ աւելի սուրբ կը դառնան.
Ուրախ զըւարթ լ'առողջ մանկտիդ կը կայտուէ.
Եւ խոցք վշտաց՝ զուարթնոց ձեռամբ մեղմանան,
Եւ թեւերէդ սրբեն ըզբիծս անդր ի բաց՝

Արցունք որբոց և այրեաց:

Ո՛հ, ողորմէ: — Այդ մէկ գոհար քո չնչին,
Յորոց այնչափ արկղիդ մէջ կան բանդարկեալ,
Եւ որ ամենք՝ մէկ ժպտիդ քով մութ թուին,
Մէկ քո շըղարշ, նուրբ լ'օղեղէն ծալ ի ծալ
Զոր կը խամրէ պարն յերեկոյթ մի միակ

Իր յորձանաց մէջ արագ:

Փունջ մի ծաղկանց զոր քեզ արհեստն ընձեռէ,
Կամ քաշմիրի ճարտարահիւս ձեռակերտ,
Կամ մի մանեակ զոր ի կասպից յատակէ,
Քեզ հիւսեցեն դարավաստակ բիւր որդեր.
Թէ աղքատին շնորհես, ո՛հ, ո՛րչափ ատեն

Տղաքներըն հաց կը գտնեն:

Եւ ծերն անյոյս լ'անզօր, որ ձեռքն ի մօրուս
Գերեզմանաց քով կը քալէ անօթի.
Եւ մայրըն կոյր՝ որ ձեռքն յեցած զաւկին յոյս
Բանտերու մէջ փընտուէ ըզմիւս իւր որդի,
Եւ յիւր ծընկան վերայ գըգուէ ըզգըլուխ

Արտասուելով սրտաբուխ.

Եւ պատանին զոյր աջ զինեց ամօթ վատ
Ըստուերներու մէջ թափառել գողնալով,
Եւ արդ քաւէ զոճիրն յերկաթ և ի բանտ.
Մատաղ աղջիկն ոյր մազերէն բռնելով
Աղէտք՝ նետեց ի գարշութեանց խորխորատ,

Միշտ խնտալու դատապարտ:

Եւ ապառուժ կենաց բիւր ցաւք մեղմանան
Քու գըթուլթեամբդ, ո՛վ կին, և լոյս կը ծագի
Մութ խըրճըթին մէջ, և յանմեղ աղջրկան
Դալկահար այտ՝ ժըպիտ ծըլի, և ուղի
Ելից գտնեն աղօթք յայրած շըրթունքներ

Զոր պղծեցին անէծքներ:

Ով, գիտնայիր անօթութիւն գիսախուիւ
Ի՞նչ ահաւոր խորհրդատու է, ի՞նչպէս
Շուրջ պաշարեալ ի ճիւղաց նա անթիւ
Անգիտութեան և նախանձու՝ աչօք վէս
Մըղէ զտնանկն ի դիշերի տանդ առաջ

Երգիդ խառնել զիւր հառաչ:

Ձի տյա աշխարհ սրտմըտութեան Անմահին
Ահեղ անուրջ թըլի նոցա, և մատնեալ
Ըստուերներու, յոր գայթ ի գայթ կը շրջին
Եւ փըշերով կ'արիւնոտի նոցա քայլ,
Մինչև յօգնած իյնան ի հող. — Դու հրեշտակ,

Յօղէ սիրոյ մէկ կայլակ :

Ողորմէ. մի գուցէ անէծք աղքատին
Ուրուականաց պէս ի քո սրահա խնջոյից
Արձանանան շուրջ. մի գուցէ երկնային
Փայլատակէ ցասումն ի թերս շանթից .

Ձի մուրացիկն 'ի ծուէնս, և դու ճոխաղգեաց

Մէկ հայր ունիք մէկ Աստուած :

Ողորմէ կին, որ երբ հասնի ժամն ահեղ
Ուր ամեն բան թողուս աստէն, զի երկրիս
Վաղանց են ինչք, զի տընանկաց ձայն անմեղ
Ձքեղ որորեն ի քարեղէն քո խըշտիս .

Եւ Աստուծոյ առջև ելնես սրբորւած

Արցունքներով թըշուառաց :

ԹՈՎԱԾԱՍ ԹԵՐԶԵԱՆ

ԱՔՍՈՐԱԿԱՆ ԱՅՆ Ի ՍԻՊԵՐԻԱ

ՎԵՊՔ

(Տես երես 226 :)

Դադարեցին յայնժամ մրրիկք սպառ-
նալիցք, պարզեցան երկինք, ոչ ևս սու-
րային ընդ այն ամաք ահարկութ, անկան
հողմք և լռեցին, և սիրտ Սփրինճերի
զուարթացաւ. իսկ պատանին հառաչէր,
զի եթող օրիորդն զբաղուկ նորա և գնայր
ինքնին, առ 'ի ցուցանել հօր իւրում զոյժ
իւր՝ յոր վստահէրն, և զկար գնալոյ 'ի խըն-
դիր շնորհի աղատութեան նորա մինչև 'ի
ծագս երկրի եթէ հարկ լինէր: Եւ 'ի հա-
սանել նոցա ողջամբ 'ի տուն, Փեղորա ե-
րեցունցն ևս գիրկս արկեալ՝ օրհնէր զԱս-
տուած, և զգաստրիկն սփոփէր չհոգալ զար-
տասուացն՝ զոր եհեղ վասն նորա: Յամա-
քեցոյց զկօշիկս նորա սկիւղենիս, 'ի բաց
էառ 'ի նմանէ զմաշկեակն, և սանդրեաց
զվարսս նորա երկայնահերս:

Այսոքիկ մայրագութ խնամք, յորս հա-
նապաղօր վայելէր Ելիսաբեթ, և որովք
օրըստօրէ սիրտ նորա յաւելոյր 'ի սէր, գո-
րովէին զսիրտ պատանւոյն. և չկարէր սի-
րել զդուստրն՝ առանց սիրելոյ և զմայր
նորա, և 'ի պսակել իւր ընդ օրիորդին՝

բարեբախտութեան իւրոյ լրումն համարէր
ունել 'ի մայր իւր զՓեղորա:

Ի փարատել 'ի սպառ մրրիկն և 'ի պայ-
ծառանալ երկնից՝ և տիւն տարածամէր:
Յայնժամ առեալ Սփրինճերի զճեռանէ
պատանւոյն, տրտմութեամբ և փղըճկմամբ
'ի հրաժեշտի կացուցանէր զնա: Գիտաց Ե-
լիսաբեթ՝ զի այն վերջին գալուստ էր պա-
տանւոյն, և խռովեալ և կարմրերփնեալ՝
ասէ. Ո՛չ ևս ուրեմն գայցես այսր: Որում
պատանին ազդու իմն ետ պատասխանի.
Յորչափ աղատ եմ, և դուք աստ իցէք, ոչ
մեկնեցայց 'ի Սայիմբայ, եկից յանապատ
այսր, եկից 'ի դաշտ և յեզերս գետոյդ, ե-
կից ամենայն ուրեք՝ ուր մարթ իցէ ինձ
զքեզ տեսանել: Եւ յասելն զայս՝ կառեալ,
զարմացեալ ընդ կիրս իւր և ընդ բանս.
բայց օրիորդն թէպէտև զօրութեան բանից
նորա ոչ 'ի վերայ եկաց, սակայն ոչ ինչ
երկբայէր առնուլ պարապ յայտնելոյ նմա
զխորհուրդ իւր, և այնու վստահութեամբ
ամոքէր տրտմութիւն իւր ընդ մեկնել նո-
րա:

Ի հասանել կիւրակէի աւուր՝ Ելիսաբեթ
և մայր նորա վաղ քաջ ընդ առաւօտն
պատրաստեցան գնալ 'ի Սայիմբա: Սփրին-
ճեր տրտմախառն ասէր նոցա ողջամբ գնալ,
զի յորմէ հետէ կային յաքսոր՝ չէր երբէք
լեալ նմա մնալ միայնակ 'ի հիւղի անդ. այլ